

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus V. An Clericus conjugatus promoveri possit ad ordines?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

ARTICVLVS IV.

An Clericus conjugatus promoveri possit ad ordines?

52 **D**E hoc agitur in c. *Sanè*, 2. h. t. ubi Alexander III. scribens Herfordensi Episcopo, *provideas*, inquit, *attentius, ne Clericis conjugatis Ecclesiastica beneficia conferantur; vel ad Sacros ordines, aut administrationes Ecclesiasticas admittantur*; ubi Abbas *hic num. 3.* verbum *Sacros ordines* vult accipi generaliter, ut comprehendantur omnes ordines, etiam minores, ut colligitur ex c. *fin. de temporibus ordinat. in 6. ibi: Nullus Episcopus, etiam conjugato, nisi volenti religionem intrare, aut ad Sacros ordines promovèri, præsumat conferre tonsuram. Excipitur tamen. 1.* Conjugatus, qui voveret perpetuam castitatem, & unicam Virginem habuisset uxorem, ut dicitur in fine dict. c. *Sanè*. Si enim duxisset viduam, vel corruptam, titulo bigamiæ irregularis foret, ut diximus l. 1. tit. 21. *Excipitur. 2.* Si Conjugatus, emisso voto castitatis (idem præstante uxore) inititur minoribus, animo ascendendi ad ordines Sacros, ut colligitur ex dict. c. *Sanè*. *Excipitur. 3.* nisi Conjugatus, post legitimum divortium propter adulterium Uxoris ordinari vellet; quia tunc in ordine ad hanc statûs mutationem, & immunitatem ab usu conjugii evadit liber; Sanchez l. 7. matr. D. 47. an. 16. Dixi: *idem præstante uxore*; cui addendum, si hæc in sæculo manere velit, ac eâ ætate sit, ut sit extra periculum incontinentiæ; alioquin enim, si foret juvenis, deberet Religionem intrare, ut dicitur c. *Conjugatus, 5. de Convers. Conjugat.* quod in integra lectione relatum à Gonzalez sic loquitur: *Conjugatus ad monasterium converti desiderans, prohibetur suscipi, nisi uxor ejus convertatur; nam cum unum utrorumque corpus, conjugii copulatione, sit factum, incongruum est, partem converti, & partem in seculo remanere; nec recipitur apud Deum illius viri conversio, cuius sequitur conjugalis fœderis profututio. Cum igitur cætus Clericorum longè præmineat cætui monachorum, ut ita aliquando bonus Monachus vix bonum Clericum faciat, nullus conjugatorum est ad ordines sacros promovendus, nisi ab uxore continentiam profiten-*

te fuerit absolutus, ut fiat deinceps de carnali copula Spirituale conjugium.

Si quæras, *an filius Sacerdotis Græci ex uxore genitus, licitè promoveatur inter Latinos?* id constare ex rescripto Innocentii III. ad Archerontinum Episcopum in c. *Cum olim 6. h. t.* cum enim Canonici Anglorienses Cantorem Tricariensem sibi elegissent in Pastorem, & videretur electioni, cæteroque legitime obflare, quòd dictus Cantor esset genitus ex Patre Græco, qui constitutus in minoribus, juxta ritum Græcorum Uxorem duxit, ac cum ex legitima uxore suscepit in Sacerdotio: respondit Pontifex: *Nos igitur attendentes, quòd Orientalis Ecclesia votum continentie non admittit, quoniam Orientales in minoribus ordinibus contrahunt, & in superioribus utuntur matrimonio jam contracto: mandamus, quatenus nisi pro eo, quòd inter Latinos Græci hujusmodi conversantur, regionis consuetudo repugnet, si aliud Canonicum non resistat, ad confirmationem, & consecrationem ejusdem sine dubitatione procedas.*

ARTICVLVS V.

An Clericus conjugatus gaudeat privilegio Clericali?

Clericale privilegium duplex est, *fori, & canonis*; de illo egimus l. 1. tit. 2. de *Constitut.* & l. 2. tit. 2. de *foro competente*; de altero dicemus infra; quibus positus *questio est. 1. an Clericus conjugatus, solum in minoribus constitutus, gaudeat privilegio Clericali?* 32. negativè ex c. *Joannes, 7. h. t.* ubi Innocentius III. ad dictam quæstionem respondens ait: *cum Clericus conjugatus, etiam si tonsuram ferat, non possit privilegio Clericali gaudere, si beneficiatus non sit & c.* Ex quo textu sequitur. 1. privilegio Clericali de jure non gaudere Clericum conjugatum non beneficiatum. 2. Clericos conjugatos non posse compelli ad ferendam tonsuram, nisi velint privilegio Clericali gaudere, ut etiam colligitur ex c. 10. & *fin.* 3. si quis in minoribus constitutus, statum incompatibilem cum Clericali in re assumpsit, v. g. Laicalem, vel militarem, eo ipso ceteri tacitè renuntiasse statui Clericali, nec recuperare beneficia priora, vel Clericorù privilegia, licet habitum, & tonsuram reassumat, ut notat Barbof. in dict. c. *fin. n. 3.*

Quæ-

55 *Quæstio est. 2. an Clerici in minoribus constituti gaudeant Clericali privilegio in suis saltem bonis, si relicto habitu, & tonsura, ductâque Uxore, habitum Clericalem reassumant, ut declinent jurisdictionem secularem? vel si etiam ductâ uxore habitum nunquam deposuerunt?*

56 *Item statuitur in c. Vnic. h. t. in 6. ubi Bonifacius VIII. sic loquitur: Clerici, qui cum unicis, & virginibus contraxerunt (si tonsuram & vestes deferant Clericales) privilegium retineant Canonis ab Innocentio Papa II. præcessore nostro editi in favorem totius ordinis Clericalis. Et cum (juxta Parisiense Concilium) nullus Clericis distringi, aut condemnari debeat à judice seculari: præsentem declaramus edito, hujusmodi Clericos conjugatos pro commissis ab eis excessibus, vel delictis, trahi non posse criminaliter, aut civiliter ad iudicium seculare: nec ab ipsis secularibus iudicibus eos debere personaliter, vel etiam pecunialiter (ne per unam viam concedatur eisdem iudicibus, quod per aliam denegatur) ullatenus condemnari. In ceteris autem vel nisi (ut præmittitur) tonsurâ, vel vestes ferant Clericales, etiam in præmissis eos gaudere volumus privilegio Clericali.*

57 *Hanc constitutionem Bonifacii confirmavit Tridentinum sess. 23. de Reform. c. 6. ubi dicitur: Nullus primâ tonsurâ initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. Is etiam fori privilegio non gaudiat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut Clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inserviat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel Universitate de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines suscipiendos versetur. In Clericis vero conjugatis servetur constitutio Bonifacii IX. quæ incipit: Clerici, qui cum unicis; modò hi Clerici alicujus*
Tom. III.

Ecclesiæ servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ serviant, vel ministrent, & Clericali habitu, & tonsurâ utantur, nemini, quoad hoc privilegio, vel consuetudine etiam immemorabili, suffragante.

Ex his iuribus allegatis, sequitur. 1. *Clericum primæ tonsuræ, vel in minoribus constitutum, etiam non conjugatum, gaudere privilegio fori, si habeat beneficium, vel deferat habitum, & tonsuram, aut versetur in studiis de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines. Ubi not. 1. id procedere, etiam si beneficium sit modicum; quia jam verificatur quòd habeat beneficium. Sic Garcia p. 1. de benef. c. 6. n. 37. & p. 2. c. 2. n. 3. id, quod probabilius procedit, factâ solum legitimâ beneficii collatione, licet nondum adeptâ possessione; cum dispositio sit favorabilis; Sic Parisius de Resign. Benefic. l. 7. q. 1. n. 47. imò etiam, licet in re collatio non esset valida, si sit in pacifica possessione de facto; ita Carolus de Grassis, de effe. & lib. Clerical. effe. u. 1. n. 187. tunc possessione suâ, quoad talem effectum spoliari non debet.*

Collig. 2. cum in textu Trid. dicatur, Clericos primæ tonsuræ, vel solum in minoribus constitutos, privilegio fori non gaudere, nisi habeant unam ex prædictis conditionibus, solum sub disjunctione requisitis, rectè concludi, eos gaudere privilegio fori, licet nec beneficium habeant, nec habitum, & tonsuram deferant, modò in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel Universitate de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines suscipiendos versentur. Sic Gonzalez ad 8. regul. Cancel. gl. f. 5. §. 5. n. 6. quia disjunctiva sufficienter verificantur veritate partis unius disjuncti.

Sequitur. 2. Clericos conjugatos non gaudere privilegio Clericali, licet duxerint Virginem, & habitum, ac tonsuram deferant; nisi etiam adscripti sint, & ministrent, seu deserviant alicui Ecclesiæ; quia licet solæ duæ primæ conditiones exprimentur in dict. c. Vnico, ut constat ex n. 56. tertiam etiam superaddit Tridentinum confirmans illud c. Unicum, ut habetur in textu supr. n. 57.

Sequitur. 3. Clericum conjugatum, sed verè bigamum, non gaudere privilegio Clericali, quantumvis habitum, & tonsuram

firam deferat, vel etiam deserviat alicui Ecclesiæ. Nam in tali deficit illa conditio: *si duxit Virginem*, ad hoc necessaria, ut talis gaudeat privilegio Clericali, ut constat *ex textu à n. 56.* Dixi *verè bigamum*, quod non contingit, si duxit prius tantum à se corruptam; nec, si duxit, sed non cognovit, prius ab alio corruptam; nec si duplex iniit matrimonium, sed alterum non consummavit; nec etiam, si duxit Virginem unicam, eamque postea vitiatam ab alio non cognovit. Nam cum hoc fiat, quòd duxerit Virginem (scilicet non vitiatam ab alio) eamque unicam.

62 *Sequitur 4.* Clericum in minoribus, antequam contrahat bigamiam, gaudere privilegio fori quoad delictum in eo statu commissum, si primum post illud factus sit bigamus. Nam in hoc spectatur semper status, in quo erat tempore delicti commissi; Sic Julius Clarus *in pract. crimin. §. fin. q. 36. n. 11.* Sanch. *l. 7. matr. D. 46. n. 4.*

63 *Sequitur 5.* Clericum, in minoribus constitutum, & conjugatum, amittere omnia privilegia Clericatus non servatis conditionibus prædictis, sine omni prævia monitione, & sententia declaratoria Judicis; quia hæc privatio non est in poenam delicti, sed ob defectum conditionis requisitæ, ut quis gaudeat ejusmodi privilegiis; ita Sanch. *l. 7. matr. D. 46. n. 19.* Et quamvis Clericus non conjugatus propter dimissionem habitus de jure antiquo *c. in audientia, de sent. excom.* non amittat privilegium Clericale, nisi post trinam monitionem; secus tamen est jure novo Trid. *sess. 23. c. 6. junct. declaratione S. Congreg. Concilii.*

64 *Quæstio est, an Clericus conjugatus, gaudens privilegio Clericali, vi hujus eximatur à jurisdictione Laica, non tantum in criminalibus, sed etiam civilibus?* R. affirmativam cenferi valde probabilem *ex c. unic. h. t. in 6. ibi: vel etiam pecuniariter nullatenus condemnari*; confirmari potest *ex c. 2. de foro compet.* ita Francus *in cit. c. unic. n. 4.* Cæterum communior sententia est, quòd fori privilegio gaudeat non solum in criminalibus, si agatur criminaliter ad vindictam publicam, sed etiam in civilibus, si de crimine civiliter ad poenam parti læsæ applicandam; in merè civilibus autem, quòd non, ut patet *ex cit. c. unic. ibi: in cæteris autem eos gaudere nolumus privilegio Clericali*, scili-

cet in aliis non poenalibus. *V. textum n. 56.* Hinc ejusmodi Clericus conjugatus pro debito conveniri potest per Judicem Laicum, imò capi, & detineri, ac tributis subijci. Sic Barbosa *in cit. c. unic. n. 10.* Sanchez *cit. l. 7. matr. D. 46. n. 16.*

Ad extremum nota, per privilegium canonis, de quo agitur *c. si quis Suadente, 17. q. 4.* intelligi privilegium, in status Clericalis, ac personarum ejus reverentiam, & immunitatem jure concessam, ut nimirum violentas manus injiciens in Clericum, excommunicationem lata sententiæ incurrat.

ARTICULUS VI.

Quo titulo Clerici in Sacris teneantur servare continentiam?

Quæstio est, *an obligatio, quæ tenetur Clerici Sacrorum ordinum ad continentiam servandam, sit ex mera constitutione Ecclesiæ, præcipientis continentiam illis? vel ex voto, quod Ecclesiæ annexit ordini sacro?* Quòd hæc obligatio sit ex Ecclesiæ constitutione, non jure naturali, vel divino positivo inducta, dicemus plurib. *lib. 4.* ubi de impedimento dirimente matrimonium ex solenni voto castitatis. Restat igitur solum quæstio, *an ea obligatio sit ex Ecclesiæ præcepto directè præcipiente illis observantiam continentiam* (qualiter præcipit audire missam diebus festiis) *vel immediate ex voto castitatis tacitè emisso; & solum mediatè ex Ecclesiæ constitutione, quatenus hæc præcipit, ut suscipiens Sacrum ordinem eo ipso promittat servare continentiam, seu, ut suscipiens Sacrum ordinem, velit eum recipere, quæ ratione id à talibus exigat Ecclesiæ.* Procedit autem quæstio ex se, & seclusa ignorantia talis voti, aut voluntate contraria, de quibus casibus dicemus *infra à n. 75.*

Dictam obligationem esse *immediatè* ab ipso præcepto; non autem voto, decernere Sotus *in 4. dist. 37. q. unic. §. dico igitur, & plures alii*, quos refert Sanchez *l. 7. matr. D. 27. num. 9.* Quorum ratio est. 1. quia nullum extat præceptum, de voto castitatis emittendo à suscipientibus sacrum ordinem, 2. quia cum *votum* sit lex privata, quam quisque suâ sponte sibi imponit; eo ipso non est in Ecclesiæ potestate, voto aliquem obligare, quamvis lege suâ possit illi continentiam indi-